

Α.Ο ΠΑΡΕΥΞΕΙΝΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ 19^{ου} ΚΑΙ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ.

1. Οικονομική και πνευματική ανάπτυξη

Υποχώρηση δυσμενούς κλίματος μετά την παραχώρηση ειδικών προνομίων: «Χάτι Σερφ» (1839) και «Χάτι Χουμαγιούν» (1856).

Η εξασφάλιση: 1) ισονομίας (θεωρητικά)

2) θρησκευτικής ελευθερίας

3) ανάπτυξη εμπορίου

4) >> οικονομίας

οδηγούν σε: α) αύξηση ποτασιακού πληθυσμού

β) καλλιέργεια ελληνικής παιδείας

γ) ανάπτυξη νεοελληνικής συνείδησης.

Αποτέλεσμα: ο ποτασιός ελληνισμός εχθαλαίνει τα κρησφύγετά του· κατεβαίνει σε παραλιακές περιοχές· χτίζει χωριά, εκκλησίες, σχολεία. Αναλαμβάνει τον έλεγχο του εμπορίου στον Εύξεινο πόντο και στην ενδοχώρα· η Τραπεζούντα επαναυτά την αύχλη της.

Η εύφορη χώρα με: πλούσια θλάση, έλατα, πλατάνια, πεύκα στις: Σινώπη, Τρίπολη, Τραπεζούντα, Σούρμενα και Τρίπολη προδιαγράφει θετικά το μέλλον. Κεραδούντα: ερχοστάδια ατμοπριόνων για παραγωγή ξυλείας από έλατα. Η λεπτομαρυά εξαχεται στο Αμβούργο, την Τεργέστη, τη Ν. Υόρκη, τη Ρωσία.

Γεωργική οικονομία: σιτάρι, καλαμπόκι, κριθάρι, όσπρια, πορτοκάλια, χεώμια, παπύρα (Αμισός-Μπαφρα). Τυροκομικά προϊόντα διατίθενται στην Κωνσταντινούπολη και άλλες μεγαλουπόλεις.

Η οροσειρά Παρμούρου εξασφαλίζει τη δημιουργία μεταλλείων σιδήρου, χαλκού, μολύβδου (Αρχυροπούλη-Τρίπολη). Βιοτεχνίες χρυσοχοΐα, βιδωποιχίας, χαλκουργίας. Βιομηχανία ναυπηγικής.

ΕΜΠΟΡΙΟ

Κύρια πηγή πλούτου στα λιμάνια Αμμού, Τραπεζούνας, Κεραδούντας, Οδησσού, Βραϊλάς, Νοβορωσίου, Σεβαστούπολης.

Προσπάθεια Νεοτούρκων για περιορισμό εμπορίου των χριστιανικών
δυνάμεων τελευταίων με τοπιές μουσουλμανικές εθνότητες.

Τραπεζούντα: ως το 1869 ελέγχει το 40% του εμπορίου της Περσίας.
Το διαμεταπολεμικό εμπόριο αποφέρει 200.000.000 φράγκα το χρόνο.

Υποναυαρχήματα εμπορίου / πραιτορεία μεταφορών σε:

Ρωσία, Περσία, Αγγλία, Κων/πολη, Μασσαλία κ.α.

Τραπεζούντα: σταυροδρόμι εμπορίου Ανατολής-Δύσης έως το 1869
(διάνοιξη διώρυγας Σουέζ οδηγεί σε παρακμή του λιμανιού Τραπεζούτσας).

Εως κ' μετά το 1883, 4 ελληνικοί τραπεζικοί - εμπορικοί οίκοι της Τραν
ελέγχουν την οικονομία του ανατολικού Πόντου μαζί με το υποναύαρχο
της Τραπεζούτσας Αθηνών.

Ανάλογη δράση κ. άλλων πόλεων του Πόντου:

Αμύσος: εξαγωγή καπνού και εγχώριων προϊόντων.

1869: από τις 214 επιχειρήσεις, οι 156 ήταν Ελληνικές.

Κερατσύνεα: εφοπλιστικοί και εμπορικοί οίκοι (Κωνσταντινίδης,
Κακουλίδης, Σούρμελη, Πισσάκης) με ευρωπαϊκή αίσλη.

Οικονομική άνθηση => πνευματική και καλλιτεχνική ανγέννηση

Επιχειρηματίες υποστηρίζουν: θρησκευτικά-

εκπαιδευτικά-

φιλανθρωπικά ιδρύματα.

Επιβήτορες: ειδικεύονται στην Ευρώπη για να υιοθετήσουν
νέες επιβητορικές μεθόδους διδασκαλίας.